

Etkinlik-1

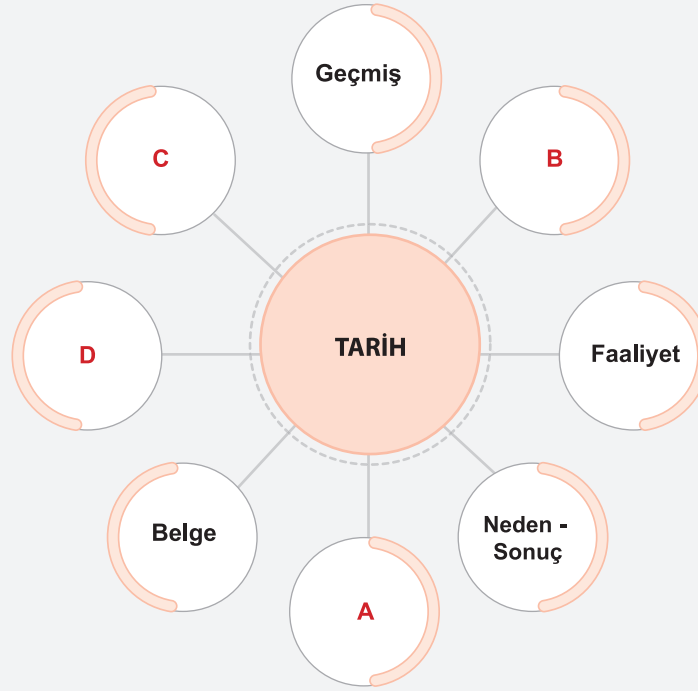
Aşağıdaki grafikte tarih biliminin tanımı verilmiş olup tanımın bazı bölgeleri boş bırakılmıştır. Boşluklardaki numaralı bölümleri verilen uygun kelimelerle tamamlayınız.

A. Yer ve zaman

B. İnsanlar

C. Sosyal bilim

D. Tarafsız

Etkinlik-2

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

D

1

Tarihte olaylar yaşanırken çevresinde bir dizi iz bırakır. Bu izler kaynaklardır.

D

2

Tarihçiler, araştırmalarında kendi yaşadıkları dönemden günümüze ulaşabilen izleri yorumlar.

D

3

Tarih, tarihçilerin kanıtlara ve belgelere dayanarak yeniden kurmaya ve şekillendirmeye çalıştıkları geçmişin kurgusudur.

Y

4

Tarihçiler, tarihsel öneme sahip hangi olay ve olguları araştıracaklarını belirlerken fen bilimlerinin yöntemlerini kullanır.

Y

5

Bir tarihçinin geçmişteki tüm olayları, kişileri, toplulukları ya da mekânları araştırması mümkündür.

Y

6

Tarih disiplini, tarihçilerin bakış açılarıyla ortaya konan soruların cevaplarını yansıtır.

D

7

Tarih; toplumdaki sürekliliği, siyasal ve sosyal değişimleri, insanları etkileyen düşünce sistemlerini, kültürel ve ekonomik koşulları kaydeden bir bellek niteliğindedir.

D

8

Tarihçinin yaptığı iş, geçmişe dair izleri muhafaza eden kaynaklardan yararlanarak bilgi üretmektir.

D

9

Bir konu hakkında çalışma yapılırken kullanılan kaynaklara veya tarihçinin bakış açısına göre farklı yorumlar ya da çıkarımlar ortaya konabilir.

D

10

Tarih, geçmiş yaşantıların bugünü anlamak ve geleceğe yön vermek amacıyla anlaşılabilir ve anlatılabilir bir forma dönüştürülmesidir.

Etkinlik-3

Aşağıdaki numaralı bal peteğinde tarih bilimiyle ilgili bazı düşünürlerin görüşleri verilmiştir. Bu görüşlere göre aşağıda boşluklara zihninizde çağrışım yapan kelimeleri veya kavramları yazınız.

1

“Tarihçi ile olgular arasında kesintisiz karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez diyalogdur”, şeklinde tanımlamıştır.

2

“Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir.”

3

“Geçmişten adam hisse kaparmış. Ne masal şey! Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi? Tarih'i 'tekerrür' diye tarif ediyorlar. Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?”

4

“Bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil, geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır.”

5

“Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir.”

6

“Tarih, kâinatın vicdanıdır.”

1 TARİH

Olayları anlamlı bir bütünün parçaları haline getirecek olanların tarihçiler olduğunu söylemiştir.

2 TARİH

Kendine has bir yöntemi bulunan tarih bilimi, bilinmeyene yönelerek onu kendi yöntemleriyle keşfetmeye çalışır ve bilimsel bilgiyi ortaya çıkarmak için kaynaklardan yararlanır. Bu nedenle tarihteki olay ve olguların ortaya çıkarılması için kaynaklardan yararlanılmalı ve kaynakların güvenilirliği test edilmelidir.

3 TARİH

Tarihten ders alınmazsa benzer olaylar yaşanabilir.

4 TARİH

Geçmişte yaşanan olayların iyi değerlendirilerek benzerlerinin yaşanmaması için ders çıkarmak gerekir.

5 TARİH

Tarih aslında insanların başından geçen olayları kaydetmektir. Belge bu yüzden tarih ve tarihçi için önemlidir.

6 TARİH

Geçmişte olan gelişmeleri olduğu gibi aktarmak tarihçinin temel görevidir.

Etkinlik-4

Aşağıda verilen olayları tarih biliminin araştırma konuları ile eşleştiriniz.

BOŞLUKLARA YERLEŞTİRİLECEK KAVRAMLAR	ALAN	FAALİYET
A SIYASİ	D	İslamiyet'in yayılması
B EKONOMİK	G	Topkapı Sarayı'nın inşa edilmesi
C KÜLTÜREL	F	Kavimler Göçü'nün yaşanması
D DİNİ	C	Matbaanın icat edilmesi
E ASKERİ	B	Lidyalıların parayı icat etmesi
F SOSYAL	E	I. Dünya Savaşı'nın yaşanması
G MİMARİ	A	I.TBMM'nin açılması

Etkinlik-5

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayınız.

1 Tarihî olayları, yaşandığı zamanın şartlarına göre incelemek, tarih bilimine **objektiflik** özelliği kazandırır.

2 Olayın geçtiği döneme ait belge ve buluntulara **kaynak** denir.

3 Tarihin konusu, tabiatı gereği **insan** dır.

4 İkinci Balkan Savaşı'nın nedenlerini araştıran bir tarihçinin Birinci Balkan Savaşı'nın sonucuna odaklanması tarihî olayların **neden - sonuç** ilişkisine örnektir.

5 Tarihî bilgi verilirken **yer** ve **zaman** göstermek şarttır. **yer** ve **zaman** göstermek tarihi, masal olmaktan kurtarır ve ona bilimsel özellik kazandırır.

6 Tekrarı mümkün olmadığı için tarih araştırmalarında **deney - gözlem** yapılamaz.

Etkinlik-6

Aşağıdaki numaralandırılmış ifadeleri harflerle verilen kavramlar ile eşleştirerek doğru harfi ( ) içine yazınız.

(f)	1	Tarihi hikâye olmaktan çıkarır ve tarihe bilim olma özelliğini kazandırır.	a.	Deney - gözlem
(c)	2	Belirli bir zaman diliminde meydana gelen ve tarihî bir önem taşıyan gelişmelere verilen isim.	b.	Sümerler
(g)	3	Tarihteki farklı olay ve olgular arasındaki kısa ve uzun süreçleri kapsayan bağlantıları belirlemek için kullanılır.	c.	Olay
(h)	4	Tarihsel bir olayın ne zaman gerçekleştiğinin belirlenmesinde yararlanılan bilim.	d.	Julius Caesar
(a)	5	Tarih biliminin araştırmalarında kullanmadığı yöntem.	e.	İstanbul'un Fethi
(k)	6	Geçmişteki insanların faaliyetlerini araştırmayı meslek olarak benimseyen kişiye verilen isim.	f.	Yer - zaman
(b)	7	Tarihte ay yılına dayalı takvimi hazırlayan İlk Çağ uygarlığıdır.	g.	Neden - sonuç
(d)	8	Antik Mısır'a ait güneş takvimi yeniden düzenleyen Roma İmparatoru.	h.	Kronoloji
(i)	9	Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası; asır, dönem, devir.	i.	Tarih
(e)	10	Orta Çağ'ı sonlandıran gelişme.	j.	Çağ
			k.	Olgu
				Tarihçi

Etkinlik-7

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

D	1	Tarih, geçmişte yaşanan olayları sorgulayarak bugünü anlamamızı ve geleceğe yön vermemizi sağlar.
Y	2	Eski yazıların okunmasını sağlayan, bu yazıların tür ve şekillerini inceleyen bilim dalı filolojidir.
D	3	Olgular, etkileri bakımından süreklilik gösterir ve sonuçları uzun süre devam eder.
Y	4	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisinin olması tarihte deney ve gözlem tekniğinin olduğunu gösterir.
D	5	Yazının icadını araştırması tarih biliminin kültürel gelişmeleri incelediğini gösterir.
Y	6	Balkan Savaşlarının incelenmesi tarih biliminin kültürel olayları incelediğinin kanıtıdır.
Y	7	Tarih öncesi çağların araştırılmasında en çok paleografya biliminden yardım alınır.
D	8	Tarihî bir bilgi yeni belgelerle değişebilir.
D	9	Bir olayın tarihî bir olay olabilmesi için insanları etkilemesinin yanı sıra üzerinden sonuçlarının tam anlamıyla ortaya çıkacak kadar bir zaman geçmesi de gerekmektedir.
D	10	Tarih biliminde olaylar yer, zaman ve neden-sonuç bağlamında değerlendirilir.

Etkinlik-8

Aşağıda yer alan özelliklerin karşısındaki boşluklara olay ve olgu kavramlarını uygun bir şekilde yerleştiriniz.

ÖZELLİK	KAVRAM
Süreklilik gösterir.	olgu
Tekrar edebilir.	olgu
Özgündür.	olay
Soyut bilgiler içerir.	olgu
Yer ve zaman bildirir.	olay
Geneldir.	olgu
Belli bir yer ve zaman söz konusu değildir.	olgu
Tekrarlanmaz.	olay
Somut bilgilere yer verilir.	olay
Başlangıç ve bitişi bellidir.	olay
İnsanı etkileyen kısa sürede meydana gelen ani gelişmelerdir.	olay

Etkinlik-9

Aşağıda yer alan "Olay" örneklerinin karşısına uygun "Olguları" yazınız.

OLAY	OLGU
İstanbul'un Fethi	İstanbul'un bilim ve kültür merkezi hâline gelmesi
Fransız İhtilâli	Milliyetçilik fikrinin yayılması
Sanayi Devrimi	Sömürgecilik faaliyetlerinin yaşanması
Cumhuriyet'in İlanı	Türkiye'de demorasinin benimsenmesi
Malazgirt Zaferi	Anadolu'nun Türkleşmesi

Etkinlik-10

Kutucuklarda verilen kavramları aşağıda verilen cümlelerdeki boşluklara uygun olarak yerleştiriniz.

Hz. Ömer

Sümerler

Sıçan

Rumi

Melikşah

Ömer Hayyam

Hicri Takvim

Miladi Takvim

- 1 Ülkemizde 1 Ocak 1926'ya kadar yürürlükte olan, ancak günümüzde sadece dinî ay ve günlerin belirlenmesinde kullanılan **Hicri** takvimdir.
- 2 **Sümerler** ayın hareketlerini inceleyerek yılı 354 gün olarak belirledikleri Ay takvimini oluşturmuşlardır.
- 3 On İki Hayvanlı Türk Takvimi'nin başlangıcı **Sıçan** yılıdır.
- 4 Büyük Selçuklular Döneminde Sultan **Melikşah** adına **Ömer Hayyam** tarafından Celali Takvimi oluşturulmuştur.
- 5 Osmanlı Devleti'nde mali işlerin düzenlenmesi amacıyla **Rumi** takvim kullanılmıştır.
- 6 **Hz. Ömer** Dönemi'nde oluşturulan bu takvim, ay yılını esas almış olup Türklerin İslamiyet'i kabul ettikten sonra kullandığı takvimdir.
- 7 **Miladi takvim** günümüzde dünyada en yaygın kullanılan takvimdir. Bir yıl 365 gün 6 saattir. Başlangıcı, Hz. İsa'nın doğumundan bir hafta sonrası yani 1 Ocak'tır.

Etkinlik-11

Aşağıdaki yargılardan doğru olanların başına "D" harfini, yanlış olanların başına "Y" harfini yazınız.

- D** 1 Türklerin tarih boyunca kullandığı takvimlerden biri de Celâli Takvimi'dir.
- Y** 2 Takvim sistemlerinin tamamı güneşin hareketlerine göre düzenlenmiştir.
- D** 3 Rûmî Takvim, Osmanlı Devleti'nde mali işlerin düzenlenmesi amacıyla kullanılmıştır.
- Y** 4 Ülkemizde 1 Ocak 1926'dan itibaren On İki Hayvanlı Takvim kullanılmaya başlanmıştır.
- D** 5 İslam dünyasında dinî günler Hicri Takvime göre düzenlenmektedir.
- Y** 6 Celali Takvimi'nin başlangıç yılı 751 yılında meydana gelen Talas Savaşı'dır.
- D** 7 Osmanlı Devleti mali işlerini düzenlemek amacıyla Rumi takvimi kullanmıştır.
- D** 8 Tarihte bilinen ilk takvim örneklerini Sümer ve Mısır medeniyetleri oluşturmuştur.
- D** 9 Toplumlar kendileri için önemli olayların tarihlerini takvimlerinin başlangıcı saymıştır.
- Y** 10 Miladi takvim Hz. Muhammed'in 622'de Mekke'den Medine'ye göç etmesini başlangıç yılı kabul etmiştir.

Etkinlik-12

Verilen sayıların hangi yüzyıla ait olduğunu bulunuz.

TARİHLER	HANGİ TARİH GELMELİ	YÖNTEM
MÖ 776	1453	15. yüzyıl 2. yarısı 3. çeyrek
MÖ 44	1176	12. yüzyıl 2. yarısı 4. çeyrek
751	751	8. yüzyıl 2. yarısı 3. çeyrek
632	1789	18. yüzyıl 2. yarısı 4. çeyrek
571	571	6. yüzyıl 2. yarısı 3. çeyrek
1071	MÖ 776	MÖ 8. yüzyıl 1. yarısı 1. çeyrek
1176	1071	11. yüzyıl 2. yarısı 3. çeyrek
1453	632	7. yüzyıl 1. yarısı 2. çeyrek
1789	MÖ 44	MÖ 1. yüzyıl 2. yarısı 3. çeyrek

Etkinlik-13

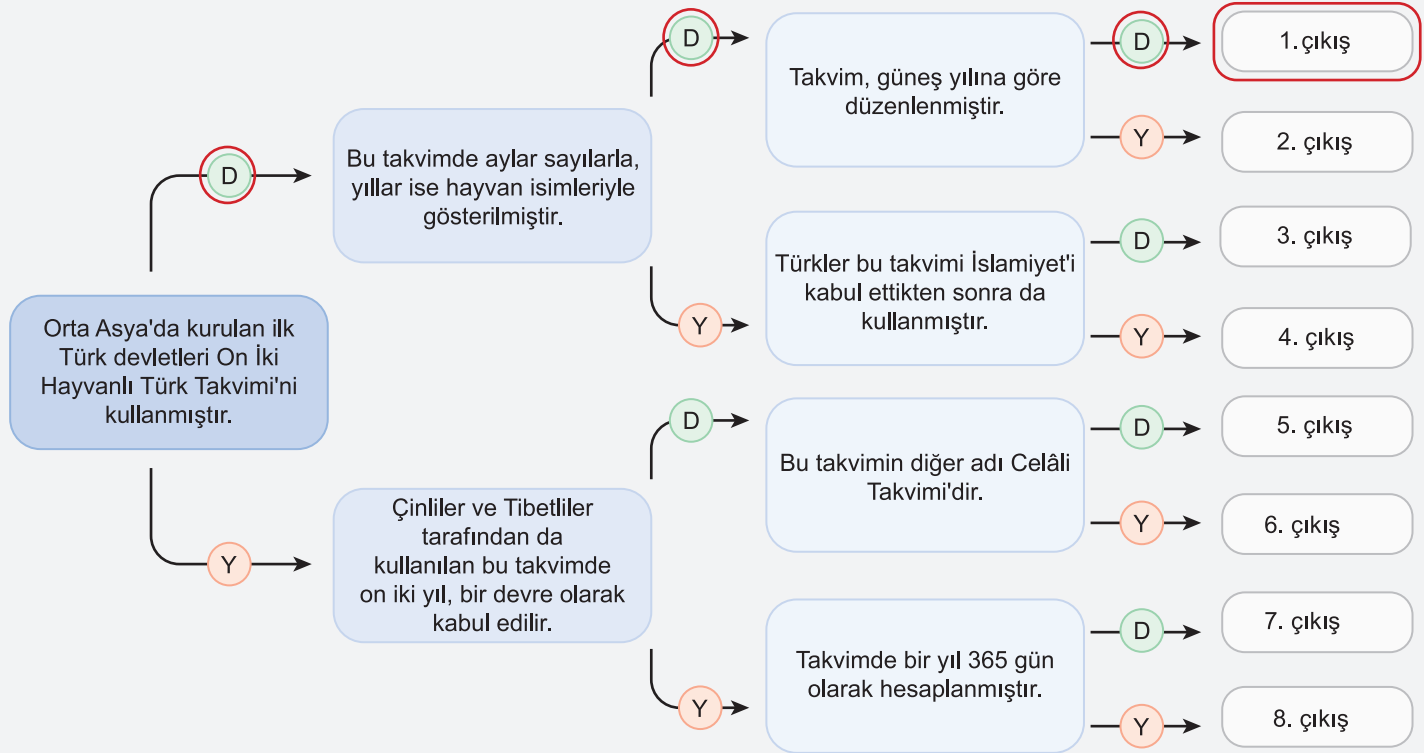
Dedesinin mezarını ziyarete giden Fırat, mezar taşında Doğum Tarihi Rumi: 1339, Ölüm Tarihi Miladi: 2001 yazdığını okumuştur. Fırat'ın, dedesinin ölüm yaşını Miladi Takvim'e göre çözümleyebilmesi için nasıl bir işlem yapması gerekmektedir? İlgili alana çözümleyiniz.

Çözüm:

$$\begin{array}{r} 1339 \\ + 584 \\ \hline 1923 \end{array}$$

Etkinlik-14

Aşağıda "On İki Hayvanlı Türk Takvimi" ile ilgili Doğru (D)/Yanlış (Y) önermeleri içeren bir tablo verilmiştir. Verilen önermenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D) seçeneğini, yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. İlk önermeden başlayarak yapacağınız Doğru (D)/Yanlış (Y) seçimleriyle, sekiz farklı çıkış noktasından birine ulaşabileceksiniz.

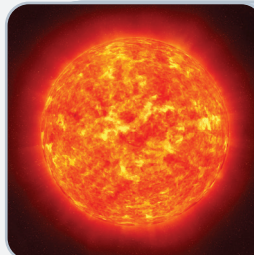
Etkinlik-15

Hicri ve Miladi takvimler hakkında edindiğiniz bilgileri aşağıdaki tablonun ilgili alanlarına yazınız.

Hicri Takvim

Hicri takvim, Türklerin İslamiyet'i kabul ettikten sonra kullandığı takvimdir. Bu takvimde Hz. Muhammed'in hicret ettiği yıl (622), başlangıç kabul edilmiştir. Hz. Ömer Dönemi'nde oluşturulan bu takvim, ay yılını esas almıştır. Bu takvime göre bir yıl 354 gün 8 saat 48 dakikadır. Ayrıca bir ay yılı, bir güneş yılından yaklaşık 11 gün eksiktir. Diğer bir ismi kamerî (ay) takvimidir. Günümüzde İslam dünyası, dinî günleri hicri takvime göre belirlemektedir.

Miladi Takvim

Miladi takvim, günümüzde dünyada en yaygın kullanılan takvimdir. Bir yıl 365 gün 6 saattir. Başlangıcı, Hz. İsa'nın doğumundan bir hafta sonrası yani 1 Ocak'tır. Kökeni Mısırlılara dayanan bu takvimi Romalılar geliştirmiş ve Papa 13. Gregorius (Gregoryus) son şeklini vermiştir. Bu nedenle "Gregoryen takvimi" de denir. Ülkemizde 1 Ocak 1926'dan itibaren kullanılmaya başlanmıştır.